

341.384(497.1)
(084.5)

А. Стојић.
ДБА

0

ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА У УРЕДБИ О
НАКНАДИ ШТЕТЕ ОД 30. ЈУНА 1920. ГОД.

(Ова Уредба обнародована је у »Службеним Новинама«
Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца од 9. јула
1921. год. бр. 151.)

ДРЖАВНА ШТАМПАРИЈА
КРАЉЕВИНЕ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА
БЕОГРАД — 1921

Уведено у нови инвентар бр. ~~2019-111~~
1 јануара 1943 год.

Београд

УРЕДБА

о

ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА У УРЕДБИ О
НАКНАДИ ШТЕТЕ ОД 30. ЈУНА 1920. ГОД.

(Ова Уредба обнародована је у »Службеним Новинама«
Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца од 9. јула
1921. год. бр. 151.)

ДРЖАВНА ШТАМПАРИЈА
КРАЉЕВИНЕ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА
БЕОГРАД — 1921

У име
Његовог Величанства
ПЕТРА I

По Милости Божјој и Вољи Народној
Краља Срба, Хрвата и Словенаца
Ми

АЛЕКСАНДАР НАСЛЕДНИК ПРЕСТОЛА

На предлог Нашег Министра Правде, а по
саслушању Нашег Министарског Савета, ре-
шили смо и решавамо :

УРЕДБУ

**о изменама и допунама у уредби о накнади
штете од 30. јуна 1920. године.**

1. — У члану 1. да се измени први став и
измењен има да гласи :

Право на накнаду штете по овој Уредби
имају само ранији грађани и штићеници Кра-
љевине Србије и Црне Горе, српски и црно-
горски добровољци родом из области бивше
Аустро-Угарске Државе које су ушле у састав
Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца ; избег-
лице са српском и црногорском војском при-
ликом њезиног повлачења из привремено осво-
јених крајева 1914. и 1915. године као и по-
даници савезничких држава који су као војни
обавезници српске и црногорске војске уче-
ствовали у рату 1914.—1920. године, српска и
црногорска друштва, удружења, јавне ху-
мане и културне установе, окрузи, срезови, и
општине.

2. — Члан 2. да се измени и да гласи:

Из права на накнаду штете искључују се:

а) Лица, која су осуђена пресудом надлежног суда за дела из §§. 83., 84., 85. а., 85. б., 85. в., први став, и §. 86. Кривичног Законика учињена у овом рату; тако исто и они, који су осуђени што су за време окупације Србије и Црне Горе вршили изнуде од српских грађана, или их лажно оптуживали непријатељу, или против њих лажно сведочили;

б) лица која су се одметнула од власти, или која су изван државе па отуда раде или су радила против интереса и сигурности наше Државе и народа, а тако исто и њихове породице;

в) лица која су за време рата по уверењу суда радила противно интересима наше Државе и народа, а тако исто и њихове породице;

г) сви војни бегунци за време овог рата.

Суд ће при досуђивању накнаде код осталих лица водити рачуна о томе, да ли су оштећени несметано од непријатеља за време рата радили и обновили или увећали своју имовину, па ако јесу, суд ће им накнаду или смањити, или их од тражења потпуно одбити.

Ако би оштећени имали извршне пресуде о накнади штете, па би се после тога пресудама надлежних власти утврдило да постоји који од узрока напред побројаних што искључују оштећеног од права на накнаду штете, досуђена накнада губи важност, а исплаћена се мора вратити.

У овом случају државни правобранилац предузеће потребне мере да оштећени досуђену му накнаду не наплати, а нарочито ће тражити од управе за ликвидацију ратне

штете да се оштећеном не издају бонови за наплату, или ако су му издати да му се не исплате, а тако исто тражиће и повраћај исплаћених сума.

3. — Да се у члану 4. тачци под 1., првом и другом реду, речи: »покретних ствари у природи извршене« замене речима: »ствари у природи, узимање стана и кантонирање извршени«.

4. Да се члану 7. додају нови, други и трећи став, који да гласе:

Кад је такса недовољна на пријавној листи примљеној преко поште, тражиће се на првом рочишту од оштећеног да недовољну таксу доплати. Ако оштећени не доплати, суд ће узети у поступак пријавну листу за онолико за колико је такса плаћена; ако није такса плаћена никако, листа се узима у поступак као да је њоме тражено 50.000 динара.

Од плаћења ове таксе ослобођавају се сва она физичка и правна лица која су од тога ослобођена и по закону о таксама.

5. — Да се члану 8. додају на крају два нова става, који да гласе:

Сматраће се као уредно поднете пријаве послате надлежном општинском суду, одсеку за накнаду штете Министарства Правде и пријаве послате поштом на повратни реценс, или преко општинске, полицијске, или друге које власти, где се оштећени буде затекао за време рока за подношај пријава (чл. 11.).

Благовременост ће се ценити према датуму пријема пријавне листе код ових власти и поште.

6. — Последњи став код чл. 11. 12. и 13. укида се.

7. — Да се после члана 13. дода нов члан 13. а., који да гласи :

После истека наведених рокова право на накнаду штете застарева. Но судови ће и после одређених рокова узимати у оцену поднете пријаве, па на случај да нађу да је одоцњење оправдано, расправиће и та тражења. Нађе ли суд да је таква пријава одоцњена неоправдано, одбациће је решењем, противу кога оштећени има право жалбе.

8. — Да се у члану 20., другом ставу, речи »специјална Комисија« замени речју »Суд«, а у трећем ставу, првом реду, речи »ова Комисија« замени речима : »овај Суд«.

9. — У члану 23., првом ставу, после речи у првом реду »проузроковане« додају се речи : »просецањем путева или трасирањем железница.«

После првог додаје се нов други став, који да гласи :

Ако су путеви, или земљишта узета за потребе железница, остали у државној или другој јавној употреби, накнада ће се оштећенима за одузето земљиште плаћати по закону о јавним сувоземним путовима и закону о грађењу и експлоатацији нових железница, у коме ће циљу суд оштећенога упућивати на надлежну власт по поменутих законима.

Други став истога члана постоје трећим, а трећи четвртим ставом.

10. Члан 28. да се измени и измењен да гласи :

Штете учињене у покућанству : намештају, постељним стварима, посуђу, рубљу, одећи и обући, процениће се по пијачној цени њиховој на дан судске одлуке без икаквих одбитака због употребе или дотрајалости. Али ће

се једној породици моћи досудити највише : за намештај и посуђе до 30.000 динара, за одећу и обућу до 10.000 динара, за рубље до 8.000 динара, и за свако дете још по 2.000 динара.

Предмети као : девојачка спрема, књиге (библиотеке), музички инструменти, процениће се по данашњој вредности и моћи ће се досудити у целокупном износу данашње вредности ; а предмети одређени за исхрану, огрев и пиће, као : зимнице, дрва, угаљ, разна вина итд. процениће се и досудиће се по њиховој предатној цени у очи мобилизације.

Накит, уметнички предмети, збирке и старо оружје процениће се по њиховој куповној цени у очи мобилизације. Особита вредност предмета везана за личност или успомену неће се узимати у обзир.

11. — У члану 32. на крају трећег става, додаје се :

На случај да за председнике и судије нема довољан број лица са предњим квалификацијама, или да се она не могу одвојити од својих редовних дужности, Министар Правде попуниће судове лицима која имају опште услове и подобности за чиновника.

12. — Члан 33. мења се и гласи :

Првостепене судове за ратну штету бродарских друштава, индустријских, рударских и шумарских предузећа, као и за железнице, које нису државне, састављају председник и четири судије.

Председник суда мора бити активни или пензионисани судија Касационог или Апелационог Суда, председник првостепеног суда или активни судија првостепеног суда са најмање 8 година судијске службе.

Судије су два активна виша чиновника с факултетском спремом, један индустријалац и један трговац, које изаберу Индустријска и Трговачка Комора, одређујући свакоме и заменика.

Заступник државе при овим судовима мора бити активни државни судија, кога као и деловођу поставља Министар Правде.

13. — У члану 35., четвртном ставу, изостављају се речи: »или адвокати са праксом већом од пет година«. На крају истог члана додаје се нов став, који да гласи:

У овом суду могу се установити по одобрењу Министра Правде и више одељења, која образује председник суда на начин који је напред прописан, узимајући увек за председавајућег у одељењу најстаријег државног судију у дотичном првостепеном суду.

14. — Члан 36. да се измени и измењен да гласи:

Виши Суд за разматрање пресуда првостепених судова за ратну штету индустријских, рударских и шумарских предузећа, бродарских друштава и жељезница које нису државне састављају председник и четири судије.

Председник овог суда је председник Касационог Суда или његов заступник.

Од четири судије двојица су активне судије Касационог Суда, које бира Касациони Суд у својој општој седници, један индустријалац и један трговац, који се бирају коцком сваких петнаест дана са две листе од по шест лица, које састављају, свака за себе, Индустријска односно Трговачка Комора. Извлачење коцке врши председник суда у присуству осталих судија.

Деловођу поставља Министар Правде.

Седиште овог суда је у Београду.

Пресуде овога суда су извршне.

15. — Члан 37. да се измени и измењен да гласи:

Виши Суд за разматрање пресуда изречених по члану 34. ове Уредбе јесте Касациони Суд.

За овај суд важе све одредбе ове Уредбе а нарочито о поступку и доказима.

16. — Члану 46. да се дода нов, други став, који да гласи:

Исто овако поступиће се ако се при извиђању обелодани какво кривично дело а од извиђања овог дела и пресуде зависило би решење накнаде штете.

17. — Да се члану 47., трећем ставу, после речи: »докази за тражбину« додају речи: »и приведу сведоци, ако их има, или да се за њих одмах положи дијурна или поднесе доказ да му је сведоци унапред не траже како би их сам суд позвао.«

Да се у истом члану, после трећег става, дода нов, четврти, став, који да гласи:

Оштећени који не станује у месту суда дужан је себи именовати заступника из места суда и о томе известити суд; у противном суд ће таквом оштећеном, и не извештавајући га, одредити заступника и по поднетој пријави с њим даљи рад наставити.

Четврти став истог члана постаје петим ставом.

18. — Да се у члану 49., првом ставу, првом реду, после речи »суд« дода: »или средством вештака«; а у другом ставу тога члана, после речи »подноси« у првом реду дода: »усмено или«.

19. — У члану 50., првом ставу, да се речи »Ако се вештачење врши средством вештака«

замене речима: »Вештаке бира само суд, а у важнијим и тежим случајевима«.

Члан 51. мења се и гласи:

Пошто се предмет потпуно извиди, пресуда се доноси простом већином гласова.

Пресуда се пише после закључене белешке у продужењу, са кратким разлозима без заглавља и реферата.

Одвојена мишљења пишу се укратко.

Оригиналну пресуду потписију председник и све судије са деловођом, а препис само председник и деловођа.

Суд предаје пресуду у препису оштећеноме на потпис акта, што оверавају председник и деловођа. Дан предаје написаће се и на предатој пресуди. Државном заступнику саопштиће се пресуда на потпис. Вишем суду шаљу се акта без преписа пресуде.

20. — У члану 53. да се измени први став и измењен да гласи:

Жалбу могу изјавити и оштећени и заступник Државе у року од 15, дана по предаји или саопштењу пресуде, не рачунајући дан предаје или саопштења.

После трећег става истога члана додаје се нов, четврти став, који да гласи:

Благовременост жалбе цени Виши Суд.

Четврти став постаје петим, а пети став шестим.

21. — Члан 54. да се измени и измењен да гласи:

Кад је жалба поднета непосредно Вишем Суду, а надлежни првостепени суд није дотле послао акта, Виши Суд тражиће предмет одвојеним актом.

Ако се акта спора већ налазе пред Вишим

Судом, здружиће се са жалбом и даље поступити по закону.

22. — На крају члана 56. да се изостави тачка на потом дода: »а државном заступнику саопштава се на потпис«.

23. — У члану 57. после речи »наредити« уметнути »среском или градском суду, а где овога нема«.

24. — После члана 58. да дође нов члан 58. а., који да гласи:

Нови докази у жалбама вишим судовима не примају се.

25. — После члана 58. а. додаје се нов члан 58. б. који да гласи:

Но и противу пресуда првостепеног суда и Вишег Суда за ратну штету без обзира на досуђене суме има места жалби Касационом Суду због ненадлежности, или ако су ови судови прекорачили границе своје власти.

Због формалног недостатка виши судови не могу уништити одлуке нижих судова, већ те недостатке имају сами исправити.

26. — После члана 59. да се дода нов члан, 59. а., који да гласи:

Сведоке, који по позиву на рочишта не дођу, или свој исказ оверен надлежном влашћу оштећеноме не би дали, а не оправдају се, председник суда може казнити од 10 до 200 динара у корист Инвалидског Фонда.

Ово вреди и за вештаке, који се без оправданих разлога позиву суда не одазову.

Решење по томе одмах је извршно.

27. — У члану 60. трећи став да се измени и измењен да гласи:

Ова се заклетка полаже у суду за ратну штету пред председником, што ће овај са деловођом утврдити потписима.

28. — У члану 61., четвртом ставу, да се изоставе речи: »Суседног првостепеног суда за ратну штету«.

29. — После члана 61. додаје се нов члан 61.а., који да гласи:

Ако председник или судија првостепеног суда, кога је поставио Министар Правде, буде спречен ма из кога узрока, или изузет, да суди, председник Вишег Суда одредиће му заменика од судија и чиновника државног првостепеног суда или других државних службеника са територије суда.

Ако је овај случај у Вишем Суду, председник или његов заменик одређује овог привременог заменика од лица именованих у члану 35. Уредбе.

Ако су председник или судија спречени да суде више од 10 дана, председник, односно његов заменик, известиће Министра Правде са потребним предлогом да наименује новог члана суда.

30. — Да се у члану 62. други став измени и да гласи:

Ако су ова лица активни државни чиновници и раде у месту свога службовања, имаће мању награду од оних који ову дужност врше ван места свога службовања.

31. — После члана 63. да дође нов члан 63.а., који да гласи:

Министар Правде врши надзор над судовима за ратну штету преко инспектора — правника Министарства Правде.

Судови и власти дужни су овим инспекторима на њихов захтев давати потребне податке и обавештења.

32. — У члану 64. да се у првом ставу, трећем реду, реч »комисија« замени са »суд«;

у другом ставу, првом реду, речи: »Овој ће се комисији« замени речима: »Овом ће се суду«; у трећем ставу речи »ове комисије« замене речима »овога суда«, и у четвртом ставу речи »Ова Комисија« заменити са »Овај суд«.

На крају овога члана додати нов став, који да гласи:

Пресуда овога суда је извршна.

33. — После члана 89. додаје се нов члан 89.а., који да гласи:

Забрањује се пренос права било по пресуди било по боновима издатим од стране Управе за ликвидацију ратних штета на друго лице ма у ком виду: било теретним било добротним уговором, било у облику уговора о пуномоћству.

Правни посао између уступитеља и правопријемника сматра се да не постоји од свога почетка, а досуђена штета припаће Инвалидском Фонду.

Од овога се изузимају преноси права по пресудама или боновима на сроднике крвне, по тазбини, на жену односно мужа.

34. — У члану 90., првом ставу, да се у трећем реду изоставе речи: »Нарочита« и »нарочиту«.

35. — У члану 99. да се изоставе речи: »и Комисији из члана 64.« као и запете пре и после тих речи.

36. — Да се после члана 100. дода нов члан 100. а., који да гласи:

Ако се у току рада појаве извесна питања која ова Уредба није предвидела, Министар Правде, по саслушању Саветодавног Одбора, прописаће потребне одредбе у духу ове Уредбе, које ће бити обавезне за судове.

37. — У члану 102. реч »закон« замењује се

речју »Уредба«.

38. — Да се у члану 103., после речи: »измене и допуне« дода: (»од 22. октобра 1920. године«).

39. — Да се после члана 103. дода нов члан 103. а., који да гласи :

Ове измене и допуне (од 27. јуна 1921. године) распростиру се и на све пресуђене спорове по овој Уредби.

Оштећени и државни заступник могу се овим користити код свршених спорова у року од месец дана од дана ступања у живот ових измена и допуна код суда који је спор пресудио. Ако је овај суд престао радити, онда кол надлежног Вишег Суда.

40. — Ова Уредба ступа у живот кад је Краљ потпише, а обавезну снагу добија кад се обнародује у »Службеним Новинама.«

Препоручујемо Нашем Министру Правде, да ову Уредбу обнародује, а свима Нашим Министрима да се о њеном извршењу старају, властима пак заповедамо да по њој поступају, а свима и свакоме да јој се покоравају.

Наш Министар Правде нека изврши овај указ.
Бр. 30362.

27. јуна 1921. године.

Београд.

АЛЕКСАНДАР, с. р.

Министар Правде,

М. С. Ђуричић, с. р.

Председник Министарског Савета

Министар Иностранних Дела

Ник. П. Пашић, с. р.

Министар Припреме за Уставотворну Скупштину и Изједначење Закона,

М. Трифковић, с. р.

Заступник Министра Саобраћаја,
Министар Грађевина,

Ј. П. Јовановић, с. р.

Заступник Министра Унутрашњих Дела,
Министар Просвете,

Св. Прибићевић, с. р.

Министар Правде,

Заступник

Министра Пошта и Телеграфа,

М. С. Ђуричић, с. р.

Министар Војни и Морнарице,
Генерал,

Стев. С. Хаџић, с. р.

За Министра Трговине и Индустрије,
Д-р Х. Карамехмедовић, с. р.

Министар Шума и Руда,
Заступник Министра Финансија,

Д-р Х. Кризман, с. р.

Министар за Социјалну Политику,

Д-р Куковец, с. р.

Министар за Аграрну Реформу,

Ник. Узуновић, с. р.

Министар Вера,

Д-р М. Јовановић, с. р.

Министар Народног Здравља,

Д-р Х. Карамехмедовић, с. р.

Министар Пољопривреде и Вола,

Иван Пуцел, с. р.

И. П. Јовановић
25/6/21